

Spis treści

Jak by tu zacząć, czyli: dlaczego ekonomia?	9
1. Podstawowe pojęcia ekonomiczne	10
1.1. To warto wiedzieć już na początku	10
1.2. Wykresy a ekonomia	16
1.2.1. Wykresy zależności między dwiema zmiennymi	17
1.2.2. Wykresy szeregów czasowych	24
1.2.3. Sztuka interpretowania wykresów	25
(1) Podstawowe pojęcia i definicje	27
(1) Sprawdź, czy zrozumiałeś	28
2. Rynek. Strona popytu i podaży na rynku	33
2.1. Rynek	33
2.1.1. Co to jest rynek?	33
2.1.2. Struktura rynku, czyli ilu jest sprzedających, a ilu kupujących	34
2.1.3. Własność prywatna	34
2.1.4. Efektywność mechanizmu rynkowego	35
2.1.5. Konkurencja	36
2.1.6. Mechanizm rynkowy	36
2.2. Strona popytu na rynku	37
2.3. Prawo popytu i krzywa popytu	39
2.4. Strona podaży na rynku	43
2.5. Prawo podaży i krzywa podaży	44
(2) Podstawowe pojęcia i definicje	48
(2) Streszczenie rozdziału	49
(2) Sprawdź, czy zrozumiałeś	50
3. Rynek podczas pracy	53
3.1. Równowaga na rynku	53
3.2. Zmiany popytu i podaży	55
3.2.1. Wzrost popytu	55
3.2.2. Spadek popytu	57
3.2.3. Wzrost podaży	57
3.2.4. Spadek podaży	58
3.2.5. Wzrost popytu i wzrost podaży	58
3.2.6. Wzrost popytu i spadek podaży	60

3.2.7. Spadek popytu i wzrost podaży	60
3.2.8. Spadek popytu i spadek podaży	61
3.3. Elastyczność popytu	62
3.3.1. Cenowa elastyczność popytu	62
3.3.2. Dochodowa elastyczność popytu	68
3.3.3. Mieszana elastyczność popytu	69
3.4. Elastyczność podaży	69
(3) Podstawowe pojęcia i definicje	71
(3) Streszczenie rozdziału	72
(3) Sprawdź, czy zrozumiałeś	73
4. Decyzje konsumenta	76
4.1. Konfrontacja korzyści i kosztów	77
4.2. Użyteczność	78
4.3. Preferencje i krzywe obojętności	81
4.4. Ścieżka cen, czyli ograniczenie budżetowe	83
4.5. Równowaga konsumenta	84
4.6. Zmiany stanu równowagi konsumenta	86
4.7. Koszty alternatywne	88
(4) Podstawowe pojęcia i definicje	90
(4) Streszczenie rozdziału	91
(4) Sprawdź, czy zrozumiałeś	91
5. Decyzje producenta	94
5.1. Rodzaje firm	94
5.2. Cele i ograniczenia firm	94
5.3. Funkcja produkcji w krótkim okresie	95
5.4. Koszty w krótkim okresie	100
(5) Podstawowe pojęcia i definicje	104
(5) Streszczenie rozdziału	106
(5) Sprawdź, czy zrozumiałeś	106
6. Producenci na rynku konkurencji doskonałej	109
6.1. Konkurencja doskonała i jej cechy charakterystyczne	109
6.2. Funkcjonowanie firmy wolnokonkurencyjnej	111
6.3. Przychody firmy wolnokonkurencyjnej	112
6.4. Równowaga firmy wolnokonkurencyjnej	114
6.5. Trzy sytuacje możliwe w krótkim okresie	117
6.6. Krzywa podaży firmy doskonale konkurencyjnej i gałęzi doskonale konkurencyjnej	119
6.7. Rola czasu na rynku konkurencji doskonałej	121
(6) Podstawowe pojęcia i definicje	122
(6) Streszczenie rozdziału	123
(6) Sprawdź, czy zrozumiałeś	123
7. Producent na rynku monopolu	127
7.1. Monopol i jego cechy charakterystyczne	128
7.2. Funkcjonowanie firmy-gałęzi w monopolu. Przychody tej firmy	129
7.3. Przychody i elastyczność	133
7.4. Równowaga monopolu	133
7.5. Rola czasu na rynku monopolu	137
(7) Podstawowe pojęcia i definicje	138
(7) Streszczenie rozdziału	138
(7) Sprawdź, czy zrozumiałeś	139

8. Producenci na rynku konkurencji monopolistycznej (nieidealnej)	142
8.1. Konkurencja monopolistyczna (nieidealna)	142
8.2. Funkcjonowanie firmy na rynku konkurencji monopolistycznej	144
8.3. Rola czasu na rynku konkurencji monopolistycznej	146
(8) Podstawowe pojęcia i definicje	148
(8) Streszczenie rozdziału	148
(8) Sprawdź, czy rozumiałeś	149
9. Efektywność gospodarowania przedsiębiorstw w różnych strukturach rynkowych	151
9.1. Porównanie cech charakterystycznych różnych struktur rynkowych	151
9.2. Efektywność techniczna i ekonomiczna	153
9.3. Porównanie firm działających w warunkach konkurencji idealnej, konkurencji monopolistycznej i monopolu	154
(9) Podstawowe pojęcia i definicje	157
(9) Streszczenie rozdziału	158
(9) Sprawdź, czy rozumiałeś	158
10. Rynek pracy	160
10.1. Znaczenie rynku pracy	160
10.2. Podaż pracy	161
10.3. Czynniki wpływające na podaż pracy	162
10.4. Krzywa podaży pracy	163
10.5. Popyt na pracę	166
10.6. Krzywa popytu na pracę	168
10.7. Równowaga na rynku pracy	169
10.8. Rola związków zawodowych	170
10.9. Wpływ polityki rządu na rynek pracy	171
(10) Podstawowe pojęcia i definicje	173
(10) Streszczenie rozdziału	174
(10) Sprawdź, czy rozumiałeś	174
11. Rynek kapitałowy i giełda	177
11.1. Kapitał i inwestycje	177
11.2. Popyt na kapitał	178
11.3. Podaż kapitału i popyt na kapitał (popyt na fundusze kredytowe i ich podaż)	180
11.4. Funkcjonowanie giełdy	183
11.4.1. Rodzaje papierów wartościowych	184
11.4.2. Notowania giełdowe	185
11.4.3. Transakcje spekulacyjne	186
11.5. Ocena rynku kapitałowego i giełdy w Polsce	187
(11) Podstawowe pojęcia i definicje	187
(11) Streszczenie rozdziału	188
(11) Sprawdź, czy rozumiałeś	189
12. Rynek surowców naturalnych. Znaczenie rynku surowców energetycznych	192
12.1. Ograniczoność zasobów surowców	192
12.1.1. Podaż ziemi	193
12.1.2. Równowaga na rynku ziemi	193
12.2. Energia a rozwój ekonomiczny	194
12.2.1. Podaż energii	195

12.2.2. Kontrola cen	196
12.2.3. Rozwiązywanie problemów braku energii	197
12.2.4. Ochrona środowiska	197
(12) Streszczenie rozdziału	197
(12) Sprawdź, czy zrozumiałeś	198
13. Funkcjonowanie gospodarki jako całości	200
13.1. Mikroekonomia i makroekonomia	200
13.2. Krzywa możliwości produkcyjnych	200
13.2.1. Zjawisko rzadkości a krzywa możliwości produkcyjnych	203
13.2.2. Efektywność produkcji a krzywa możliwości produkcyjnych	203
13.2.3. Zamiennosc a krzywa możliwości produkcyjnych	204
13.2.4. Koszty alternatywne a krzywa możliwości produkcyjnych	204
13.2.5. Koszty alternatywne a prawo rosnących kosztów	205
13.2.6. Przesunięcia krzywej możliwości produkcyjnych	205
13.3. Agregacja	206
13.4. Główne problemy makroekonomiczne	210
13.5. Produkt krajowy brutto (PKB) w Polsce	211
(13) Podstawowe pojęcia i definicje	212
(13) Streszczenie rozdziału	213
(13) Sprawdź, czy zrozumiałeś	214
14. Obieg okrężny dochodu i produktu w gospodarce	217
14.1. Najprostszy obieg okrężny	217
14.2. Obieg okrężny z rynkami finansowymi	219
14.3. Obieg okrężny z uwzględnieniem rządu	222
14.4. Obieg okrężny dla gospodarki otwartej	223
14.5. Trzy sposoby mierzenia dochodu narodowego	225
(14) Podstawowe pojęcia i definicje	227
(14) Streszczenie rozdziału	227
(14) Sprawdź, czy zrozumiałeś	228
15. Podstawowy model gospodarki AD-AS	231
15.1. Zagregowany popyt	232
15.2. Krzywa zagregowanego popytu	236
15.3. Zmiany zagregowanego popytu	238
15.4. Zagregowana podaż	239
15.5. Krzywa zagregowanej podaży	241
15.6. Zmiany zagregowanej podaży	245
15.7. Równowaga makroekonomiczna	247
(15) Podstawowe pojęcia i definicje	249
(15) Streszczenie rozdziału	250
(15) Sprawdź, czy zrozumiałeś	251
16. Problem bezrobocia	254
16.1. Podstawowe pojęcia dotyczące rynku pracy	255
16.2. Podstawowe pojęcia dotyczące bezrobocia	256
16.3. Rodzaje bezrobocia	257
16.3.1. Bezrobocie cykliczne	257
16.3.2. Bezrobocie strukturalne	259
16.3.3. Bezrobocie frykcyjne	260

16.4. Bezrobocie w Polsce	260
(16) Podstawowe pojęcia i definicje	265
(16) Streszczenie rozdziału	265
(16) Sprawdź, czy zrozumiałeś	266
17. Zrozumieć inflację	268
17.1. Podstawowe pojęcia związane z inflacją	268
17.2. Czym jest inflacja?	269
17.3. Przyczyny inflacji i jej rodzaje	270
17.3.1. Inflacja kosztowa	271
17.3.2. Inflacja popytowa	272
17.3.3. Inflacja kosztowa i wzrost zagregowanego popytu	273
17.4. Mierniki inflacji	274
17.5. Wielkości realne i nominalne	277
17.6. Konsekwencje inflacji	278
17.7. Oczekiwania inflacyjne	279
17.8. Inflacja w Polsce	280
(17) Podstawowe pojęcia i definicje	281
(17) Streszczenie rozdziału	282
(17) Sprawdź, czy zrozumiałeś	282
18. Cykliczny wzrost gospodarki	286
18.1. Przebieg cyklu koniunkturalnego	286
18.2. Charakterystyka cyklu koniunkturalnego	288
18.3. Wzrost gospodarczy a krzywa możliwości produkcyjnych	292
(18) Podstawowe pojęcia i definicje	293
(18) Streszczenie rozdziału	294
(18) Sprawdź, czy zrozumiałeś	294
19. Polityka fiskalna	297
19.1. Rola rządu i jego funkcje w gospodarce	298
19.2. Narzędzia polityki fiskalnej	299
19.2.1. Wydatki rządowe	300
19.2.2. Działanie mnożnika	303
19.2.3. Wpływ wydatków rządowych na wielkość produkcji i poziom cen w gospodarce	303
19.2.4. Podatki	306
19.2.5. Rodzaje podatków w Polsce	309
19.2.6. Transfery	311
19.2.7. Deficyt budżetowy	312
19.3. Konsekwencje stosowania polityki fiskalnej	313
19.4. Polityka fiskalna w Polsce	314
(19) Podstawowe pojęcia i definicje	316
(19) Streszczenie rozdziału	317
(19) Sprawdź, czy zrozumiałeś	318
20. Pieniądz, banki i polityka monetarna	322
20.1. Pieniądz, rynek pieniężny i kreowanie pieniądza bankowego	322
20.1.1. Zdefiniowanie pieniądza i jego funkcje	322
20.1.2. Popyt na pieniądz i krzywa popytu na pieniądz	325
20.1.3. Podaż pieniądza i krzywa podaży pieniądza	327
20.1.4. Równowaga na rynku pieniężnym	329
20.1.5. Rozszyfrowanie kosztów alternatywnych	330

20.1.6. Kreacja pieniądza przez banki handlowe	330
20.2. Bank centralny i polityka monetarna	336
20.2.1. Bank centralny i jego funkcje	336
20.2.2. Polityka monetarna	337
20.2.3. Konsekwencje dla gospodarki spowodowane wyznaczaniem stopy procentowej	341
20.3. Konsekwencje stosowania polityki monetarnej	342
20.4. Polityka monetarna w Polsce	343
(20) Podstawowe pojęcia i definicje	345
(20) Streszczenie rozdziału	346
(20) Sprawdź, czy zrozumiałeś	347
21. Polityka monetarna a polityka fiskalna	351
21.1. Stosowanie polityki ekspansywnej i restrykcyjnej	351
21.1.1. Gospodarcze skutki stosowania ekspansywnej polityki monetarnej	351
21.1.2. Gospodarcze skutki stosowania ekspansywnej polityki fiskalnej	353
21.1.3. Gospodarcze skutki stosowania restrykcyjnej polityki monetarnej	355
21.1.4. Gospodarcze skutki stosowania restrykcyjnej polityki fiskalnej	356
21.1.5. Polityka fiskalna i monetarna stosowane łącznie	357
21.2. Dylematy związane z wyborem określonej polityki	359
21.2.1. Wzrost sektora prywatnego czy publicznego	359
21.2.2. Rola czasu, czyli konsekwencje inflacyjne	360
21.2.3. Finansowanie wydatków rządowych	362
(21) Podstawowe pojęcia i definicje	365
(21) Streszczenie rozdziału	365
(21) Sprawdź, czy zrozumiałeś	366
22. Ekonomia międzynarodowa	368
22.1. Handel międzynarodowy	368
22.1.1. Korzyści komparatywne	368
22.1.2. Korzyści wynikające z handlu międzynarodowego	371
22.1.3. Ograniczenia w handlu zagranicznym	375
22.2. Rynek walutowy	377
22.2.1. Kurs walutowy	377
22.2.2. Konieczność działania rynku walutowego	377
22.2.3. Popyt na waluty i podaż walut	378
22.2.4. Kurs równowagi	381
22.2.5. Stałe i zmienne kursy walutowe	382
22.3. Konsekwencje otwarcia gospodarki dla polityki monetarnej i fiskalnej	383
22.3.1. Polityka monetarna przy zmiennym kursie walutowym	383
22.3.2. Polityka fiskalna przy zmiennym kursie walutowym	384
22.3.3. Polityka fiskalna i monetarna przy stałym kursie walutowym	385
22.3.4. Polityka fiskalna i monetarna a interwencje na rynkach walutowych	386
(22) Podstawowe pojęcia i definicje	387
(22) Streszczenie rozdziału	388
(22) Sprawdź, czy zrozumiałeś	388
Jak by tu skończyć, czyli: co dalej z ekonomią?	392
Odpowiedzi, czyli: zrozumiałem, czy nie?	393
Indeks, czyli: gdzie by to znaleźć? (opracował Tadeusz Siemaszko)	395
Słowo wstępne, czyli: co i jak jest w indeksie?	395
Indeks	396